

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Vtrum si Spiritus S. non procederet à Filio, distingueretur ab illo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

At hoc non habet locum nisi in ijs, quæ habent inæqualem necessitatem vel independentiam in existendo: in illis enim est considerare principium prout indifferens ad coexistendum vel non coexistendum rei quæ ad ipsum consequitur. & ita debet posse dari aliqua perfecta cognitio ipsius principij, quæ non certificet de existentia rei à tali principio manantis, sed potius moveat illud agens liberum, cuius est hanc contingentiam determinare ad volendam talem existentiam. Hoc tamen est intelligendum juxta ea quæ supra diximus, agentes de identitate virtuali decretorum divinum. At, cum in divinis omnia sint æquæ necessaria & independentia ab arbitrio cujusunque, non datur cognitio intuitiva certificans de vno, & non de omnibus, atque adeo omnia sunt in eodem signo primo & antecedente ad univèrsalia signa. Illa ergo prioritas Originis, quam habet Pater respectu Filij, nil aliud est, quam fundamentum ex origine desumptum, incipiendi numerationem potius ab illo quam ab hoc. Cum enim non possimus omnia immediatè per cognitionem attingere, postulat Naturæ ordo, ut incipiamus ab eo, à quo cætera oriuntur, utpote præstante nobis aptam viam ad reliqua cognoscenda. Ita Pallavicinus.

Dubitatur 2. Et difficilius, an Verbum procedat ex cognitione futurorum tam absolutum quam conditionatorum.

760. Dicendum est. 1. Verbum quoad formalitatem suam necessariam, non procedere ex cognitione futurorum. Ratio est manifesta. Quia illa formalitas procederet eodem modo, etiam si non essent futura ea, quæ sunt futura, ergo ut sic non est cognitio passiva & repræsentativa futurorum quæ talium: atqui est repræsentativa omnium eorum, ex quorum cognitione procedit: ergo secundum formalitatem necessariam non procedit ex cognitione futurorum. Ulterius, Verbum præcedit ipsa decreta libera, utpote procedentia à tota Trinitate, ergo etiam præcedit Visionem futurorum.

777. DICO. 2. Probabilius est, Verbum procedere ex cognitione futurorum secundum aliquam terminationem virtualiter intrinsecè distinctam, quæ repræsentantur objecta futura. Hac est reipsa Sententia Alensis, Bonaventuræ, D. Thomæ, Valentini, Zunigæ, Arriagæ, ut fateretur Derkennius, qui contrariam tenet. Eandem sequitur Antonius Perez & Comptonus, videturque esse Sanctorum Patrum apud Zunigam, asserentium, Patrem loqui Verbo omnia quæ scit, & Verbum repræsentare omnia quæ sunt in divina Scientia.

778. Ratio autem est. Quia Verbum accipit à Patre Scientiam contingentem, sicut accipit Scientiam essentialè: atqui hanc accipit per productionem alicujus terminationis. necessariæ: ergo illam accipit per productionem terminationis contingentis. Pari modo in Paternitate sunt super-

addenda hujusmodi relativæ terminationes contingentes, virtualiter intrinsecè distinctæ, quæ omnia sine vilo inconvenienti aut speciali difficultate admittuntur, admissis semel in Deitate terminationibus contingentibus, ut iterum fateretur Derkennius.

759. Ex hac Sententia fieri potest argumentum ad probandum, Decretum Intentionis & Executionis, & visionem futurorum non distinguì virtualiter intrinsecè. Si enim hæc decreta virtualiter intrinsecè distinguerentur, sequeretur, Spiritum S. quoad omnes terminationes prius completum esse quàm Verbum, & per consequens, Spiritum Sanctum habere aliquam terminationem à solo Patre: quàm sequelam etsi Arriaga concedat, victus bonitate consequentiæ, est tamen contra sensum aliorum, & teste Derkennio per se absurda, qui etiam clarè rejicit effugia Zunigæ. Sequela autem probatur. Quia si decretum Intentionis præcedit virtualiter intrinsecè Scientiam visionis, jam vi hujus decreti produceretur in Spiritu S. terminatio correspondens, quæ erit ultimum illius complementum: Verbum autem complebitur à terminatione producenda per visionem subsequenter, ut facile patebit consideranti: ergo vera est sequela.

CONTROVERSIA III.

Utrum, si Spiritus S. non procederet à Filio, distingueretur ab illo.

760. **Q**uestio hæc procedit sub hypothese impossibili, quæ tanquam vtili ad arguendum vsi sunt Theologi Concilij Florentini contra Græcos, asserentes, Spiritum Sanctum non procedere à Filio, & tamen realiter distinguì ab eodem.

761. Ut autem hypothesis vtilis sit, non debet ita formari, ut retineatur hic Filius & hic Spiritus Sanctus, & simul ponatur ille carere virtute spirandi, & iste processione passivâ, essentialiter respiciente hunc Filium; in hac enim hypothese includerentur formaliter contradictoria, saltem in sententia communi, quod Spiratio activa sit constitutiva hujus Filij, & quod hæc Spiratio passiva respiciat spirationem activam ut communem duabus Personis.

762. Hypothesis ergo hoc modo formanda est. Fingamus, in Deo dari productionem Verbi sine communicatione Spirationis activæ, & Spirationem passivam à sola prima Persona procedere, quæritur, an tunc Persona spirata realiter distingueretur à Verbo, seu à secunda Persona; hoc est: essentne tunc duæ tantum, vel tres Personæ? Vel sic. Ponamus aliquem ignorare Processionem terciæ Personæ à duabus, & tantum agnoscere unam Personam productivam seu operativam ad intrâ: quæritur an talis adhuc possit cum

P

set cum

fer cum fundamento asserere, primam Personam producere duas Personas, vnam per Intellectum, alteram per voluntatem?

763. Affirmant Scotista. Negant alij cum S. Thoma, cum quibus & nobis sentiendum est.

Probat. 1. Autoritate Patrum Latinorum Concilij Florentini, arguentium semper contra Græcos, & inferentium processionem Spiritus S. à Filio ex eo, quod realiter distinguitur ab illo: quæ consequentia non esset legitima, si vnica & adæquata ratio distinguendi Filium à Spiritu Sancto, non esset hujus processio ab illo.

764. Probat. 2. Ex receptissimo Theologorum axiomate: In Deo omnia sunt vnum, vbi non obuiat Originis oppositio: atqui in data hypothese non obuiaret originis oppositio. Ergo Spiritus S. & Filius essent vna & non duæ Personæ.

765. Obijciunt. 1. Autoritas S. Anselmi de Processione Spiritus S. dicentis, Filium & Spiritum S. ipsâ distinctione Nativitatis & Processionis referri ad invicem, vt alios ab invicem: ergo si abesset Spiratio activa, adhuc referrentur ad invicem, quia Nativitas non est Spiratio activa. 2. S. Anselmum loqui de Nativitate & Spiratione defacto existentibus, & secundum has vtique ad invicem referuntur, quia hæc Filiatio est essentialiter acceptio Spirationis activæ, & sic opponitur etiam Spirationi passivæ, vt magis declarabitur in solutione vltimæ objectionis.

766. Obijciunt. 2. Productio Verbi esset Generatio; & productio Spiritus Sancti non esset generatio in illa hypothese: ergo de illis adhuc verificarentur contradictoria: ergo distinguerentur realiter ab invicem, quia non distinguerentur in tertio. 3. Cum plures explanationes Generationis Verbi fundentur in processione Spiritus S. à Verbo, secundum illas explanationes (quas paulò antè retulimus) falsum erit primum membrum antecedentis, nempe quod in illa hypothese nulla daretur Generatio. In alijs verò explanationibus non recurrentibus ad fecunditatem spirandi, concessio primo membro, falsum erit secundum membrum antecedentis, in sensu reali: Tunc enim Verbum & Spiritus S. essent vna Persona genita, procedens per Intellectum & Voluntatem, & esset Intellectio genita cum amore spirato, sicuti tunc virtus generandi esset virtus spirandi etiam virtualiter.

767. Obijciunt. 3. Constitutivum Filij est sola Filiatio prout contradistincta virtualiter à spiratione activa: atqui in hypothese data maneret Filiatio: ergo & constitutivum Filij. Sed constitutivum rei est ejusdem distinctivum: ergo adhuc maneret distinctivum Filij à quocunque alio: ergo & à Spiritu Sancto. 4. Negando quod in data hypothese maneret hæc Filiatio, quia hæc Filiatio formaliter constituitur per acceptionem

spirationis activæ: Filiatio autem quæ ponitur in hypothese, non esset talis acceptio, vt supra dictum est.

768. Obijciunt. 4. Si Spiritus S. procederet à solo Filio, adhuc distinguere realiter à Patre: ergo pariter si procederet à solo Patre, adhuc distinguere realiter à Filio. 5. Negando consequentiam & paritatem. In priori casu adhuc opponeretur relativè Pater Spiritui Sancto, tanquam Principium mediatum non communicatum: & quia impossibile est, duo esse sibi reciprocè principia productiva, ergo hoc ipso quod ponatur Filius produci à Patre, ponitur etiam, Patrem distinguere realiter ab omni illo, quod producit à Filio.

769. Obijciunt. 5. Repugnat dari in Deo duas productiones totales ad eundem terminum, esset enim altera essentialiter superflua: atqui Generatio & Spiratio activa sunt productiones totales: ergo earum termini semper sunt realiter distincti. 6. Argumentum saltare à statu qui est defacto, ad eum qui esset in hypothese facta. Defacto sunt productiones totales, in casu hypothese esset vnica, & tunc esset alia spiratio activa, soli Patri propria: ergo & alia spiratio passiva.

770. Obijciunt. 6. & præcipuè. Filiatio & Spiratio passiva non opponuntur relativè: non enim respicit Filius qui defacto est Spiritus S. per Filiationem, sed per Spirationem activam, & tamen Filius distinguitur nunc à Spiritu S. non solum per Spirationem activam, sed etiam per Filiationem: ergo in casu hypothese posset etiam distinguere, licet Filius non haberet oppositionem relativam cum processione Spiritus Sancti.

771. Ex hoc inferunt adversarij, Concilia, quando dicunt, in Deo non dari distinctionem realem, nisi vbi intercedit oppositio relationis, non esse intelligenda secundum rigorem verborum, hoc est, inter solas relationes oppositas dari distinctionem realem, sed inter omnes relationes etiam disparatas, & non oppositas. Verum hoc vltimum est manifestè falsum, nam relatio Spirationis activæ, non distinguitur à Paternitate & Filiatione, & tamen sunt relationes disparatæ.

772. Ad objectionem ipsam variæ sunt excogitatæ responsiones. Et quidem Arriaga libenter persuaderet alijs, non posse illam solvi, nisi supponendo sententiam suprâ à nobis rejectam, videlicet, quod Principium formale Quod sit sola Volitio essentialis. Quare n. 33. Respondendum est, inquit, huic difficultati ex principiis Suarez & nostris, Principium Quod productivum Spiritus S. non includere Spirationem activam, sed solam Paternitatem & Filiationem cum Volitione. Respondet ergo, Paternitatem & Filiationem opponi Spiritui S. tanquam Principium Quod, oppositio enim propriè reperitur inter Principium Quod, & inter terminum productum. Rejicienda nobis

da nobis est hæc responsio, quâ parte supponit principium nobis minus probabile. ceterum innuat responsionem sufficientem, quam paulò post ex Card. Pallavicino dabimus.

773. Respondent alij; Relationes Filiationis & Spirationis passivæ, licet non opponantur ut correlationes, opponi tamen ut constitutivas correlativorum, quia Filiatio constituit Filium, qui est Spirator. Sed hæc responsionem enervat Lugo; quia etiam Deitas constituit Patrem, neque tamen propterea Filiatio distinguitur à Deitate, sed à sola Relatione Paternitatis: ergo similiter licet Filiatio constituat Filium, non propterea deberet Spiratio passiva distingui à Filiatione, sed sufficeret distingui à Spiratione activâ, per quam Filius formaliter constituitur in ratione correlati ad Spiritum Sanctum.

774. Confirmatur. Spiratio activâ, esto constituat Filium, non tamen opponitur Paternitati: ergo pari modo, licet Filiatio constituat Spiratorem, non propterea habet oppositionem cum Spiratione passivâ, sed satis erit huic opponi Spirationem activam.

775. Respondent alij. 3. Processionem Spiritus Sancti opponi immediate quidem cum sola Spiratione activâ, mediâtè verò cum Filiatione, tanquam cum Subsistentia seu supposito spirante, quia Natura originis est, non solum opponi cum virtute agentis, sed etiam cum supposito agente ut *Quod*. Ita P. Arrubal. Hæc responsio posset impugnari instantiâ. Nam in Christo principium produciens humanitatem, non opponitur cum supposito producti, cum sit ipsum suppositum: ergo non semper opponitur suppositum produciens cum re producta. Verum sufficere posse hæc responsionem patebit ex dicendis.

776. Respondent. 4. alij cum Suarez lib. 7. c. 4. n. 9. supponendo ex Metaphysica, rationem terminandi relationem & correlationem formaliter saltem ab invicem distingui: unde sequitur, relationem non solum opponi correlationi, sed etiam & multo magis opponi termino secundum rationem terminandi: cum ergo Relatio Spiritus Sancti terminetur ad Patrem & Filium, à quibus procedit, ideo non solum opponitur Spirationi activæ, quæ est correlatio, sed etiam Paternitati & Filiationi.

Sed contra est: Nam ratio terminandi Spirationem passivam, non est Paternitas & Filiatio, sed virtus spirandi: passio enim respicit suum principium formale tanquam terminum: v. g. Intellectus respicit potentiam intellectivam, non autem Personalitatem tanquam rationem terminandi: atqui Paternitas & Filiatio non sunt virtus spirandi: ergo ex hoc capite non sunt ratio terminandi relationem spirationis passivæ. His ergo rejectis

777. Dux restant solutiones duorum Cardinalium, quæ fortè coincidunt, & objectioni satisfaciunt.

Prima est Card. de Lugo, cui adstipulatur Zuniga g. 40. d. 15. dub. 6. in fine. Docet ergo, Filiationem etiam prout distinctam à Spiratione activâ, opponi processioni Spiritus Sancti mediâtè & implicite, quia Filiatio est processio, quâ Filius accipit, quidquid Pater habet, exceptâ Paternitate, atque adeo est acceptio ipsa illorum quæ Filio communicantur: ergo est etiam acceptio activæ Spirationis quæ Filio communicatur: ergo ipsa Filiatio prout virtualiter distincta à Spiratione activâ, habet oppositionem cum Spiratione passivâ. Probatur consequentia, quia non minus opponitur Spiritus Sanctus acceptioni spirationis activæ, quam ipsi Spirationi acceptæ, sicut enim repugnat, Spiritum S. esse spiratorem, ita repugnat esse accipientem spirationem activam, quia non potest accipere id quod non potest habere. Hæc ratio applicatur etiam Paternitati, quæ prout distincta à Spiratione activâ, est datio seu communicatio activæ Spirationis, quam Pater communicat Filio, & per consequens opponitur Spiritui Sancto, qui sicut non potest spirare, ita non potest dare virtutem spirandi seu Spirationem activam, nemo enim dat quod non habet. Quare Pater non solum ratione Spirationis activæ, sed etiam ratione Paternitatis opponitur mediâtè Spiritui Sancto.

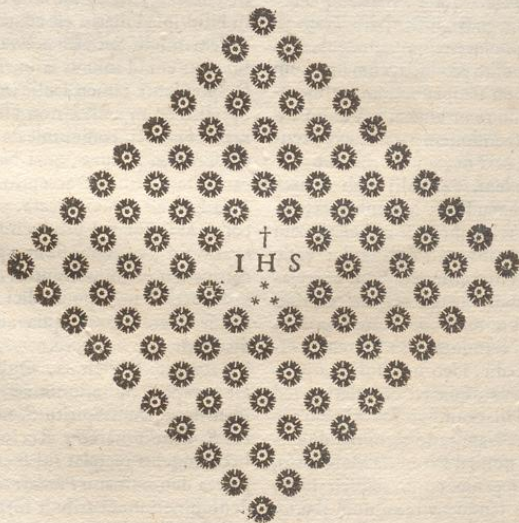
778. Huic solutioni opponit se, ut solet, Arriaga, & Objicit 1. Quia gratis dicitur Filiatio esse acceptio Spirationis activæ: sicut enim in Filio ipsa Filiatio est actualis receptio sui, cur eodem modo Spiratio activâ non erit receptio sui? aut cur id munus tribuendum est Filiationi? Respondetur tamen facile; negando paritatem. Spiratio enim activâ non est acceptio, quia est res accepta seu communicata: sicut ergo Filiatio est acceptio Naturæ, quia Natura est communicata, ita etiam est acceptio Spirationis activæ, quia hæc est communicata. Filiatio autem non communicatur sed produciuntur, quare ita est acceptio sui, ut etiam sit acceptio eorum quæ illi dantur seu communicantur. Quod autem Spiratio activâ non possit dici sui ipsius acceptio, etiam ex eo liquet, quia alioquin etiam Pater diceretur eam accipere.

779. Objicit. 2. Quia etiam si Filiatio esset receptio Spirationis activæ, & simul esset identificata cum Spiritu S. non propterea Spiritus S. denominaretur Recipiens; sicut defacto licet Angelus recipiat sui creationem, non propterea denominatur *Producens*, quia non omnem denominationem tribuit forma subjecto. 3. Si Filiatio identificaretur cum Spiratione passivâ, vel distingueretur ab ea saltem virtualiter, vel non. si non? tunc falsum est antecedens objectionis: sicut enim Filiatio, ita & Spiratio passivâ esset tunc receptio & recipiens: si verò distingueretur virtualiter; tunc Spirationi passivæ communicaretur Filiatio per productionem spirationis passivæ, adeoque communicaretur receptio Spirationis activæ:

ergo nihil deesset, quominus eam denominaret recipientem, sicut Spiratio activa, quia communicatur Filio, denominat spirantem: Deinde est prorsus inintelligibile, quod Spirationi passivæ, quæ est formalissima exclusio Spirationis activæ, communicetur receptio Spirationis activæ: cui bono communicaretur Spiritui Sancto receptio formæ sibi incommunicabilis, & à se formaliter exclusæ? falsum ergo est antecedens. Instantia allata ab Arriaga non facit ad rem: à Phycis redditur specialis ratio cur actio non denominet *agens* omne suum modificatum, ob diversum recipiendi modum.

780. Objicit. 3. Supponendo Sententiam, quam ait esse multorum (fortassis non est nisi trium, Turriani, Vasquez & Tanneri, quorum priores duo instar vnus reputandi sunt) quod ipsa Intellectio sit actualis productio Filiationis: vnde sequitur, quod sit actualis receptio Filiationis, & tamen non omnes tres Personæ, quibus est communis, sunt recipientes Filiationem. *æ.* Negando suppositum. Deinde, transmissio supposito, nego illatum: Non enim productio activa, sed passiva dicitur receptio. Nihil ergo enervant objectiones Arriagæ responsionem Lugonis.

781. Altera responsio est Cardinalis Pallavicini, quod Paternitas & Filiatio opponantur Spirationi passivæ ideo, quia licet in rebus creatis possit producens & productum realiter distinguui & opponi, absque eo quod opponantur in ratione suppositi, prout contingit in Christo, hoc tamen non potest fieri in Deo ad intrā, vbi Producent & Productum debent opponi penes vltimum constitutivum & distinctivum suppositi. Disparitas est, quia in creatis non solum supposita produci potest, sed etiam Natura, & ideo mirum non est, quod Deitatis producens & Humanitatis producta idem possit esse suppositum: at verò in Spiritu S. nihil est producibile nisi Spiratio passiva, quæ est constitutivum formale tertie personæ quæ talis, & consequenter ejusdem distinctiva ab omni alio supposito quæ tali; adeoque etiam à suppositis spirantibus: atqui supposita spirantia quæ talia constituuntur per Paternitatem & Filiationem, tanquam per constitutiva incommunicabilia: ergo suppositum productum opponitur suppositis producens secundum Personalitatem, quæ est Paternitas & Filiatio. Hanc solutionem breviter etiam adhibet P. Philippus à Sanctissima Trinitate. *disp. 8. dub. 2. in fine.*

LIBRI